

19. 3. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Osobní bankrot - lék s vedlejšími účinky ?

Zák. č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění, sice vstoupil v účinnost teprve 1. ledna 2008, avšak již po pouhých 2 měsících praktické aplikace této právní normy evidujeme mnoho desítek případů tzv. "osobních bankrotů", resp. návrhů na povolení oddlužení. Jako téměř každý nový právní instrument, je bohužel i oddlužovací procedura podle insolvenčního zákona spojena s celou řadou problémů a rizik a zjednodušený pohled na oddlužení může přinést zejména dlužníkům mnoho starostí.

Co tedy ukazuje dosavadní aplikace ustanovení insolvenčního zákona o osobních bankrotech v praxi?

Odhlédneme-li od toho, že celá řada návrhů dlužníků na povolení oddlužení ani nemůže být příslušnými insolvenčními soudy věcně projednána, neboť tyto návrhy neobsahují zákonné náležitosti, resp. jsou neurčité či zmatečné, lze obecně konstatovat, že z prvních reakcí v médiích, ale zejména z veřejně přístupných informací v insolvenčním rejstříku vyplývá, že institut oddlužení není vždy zcela správně uživateli insolvenčního zákona pochopen.

Především je třeba upozornit na rizika spojená s neuváženými návrhy dlužníků na povolení oddlužení.

Řada dlužníků se totiž mylně domnívá, že schválením jejich oddlužení resp. osvobozením od placení jejich dluhů mají "vyhráno" a po splnění schváleného splátkového kalendáře (popř. po prodeji jejich majetku a výplatě výnosu z tohoto prodeje věřitelům) mohou začít opět tzv. "od nuly", přičemž se v nejhorsím případě po čase opět nechají "oddlužit".

Tento zjednodušený pohled na věc však může dlužníkům způsobit fatální finanční i jiné následky.

Před podáním návrhu na povolení oddlužení by dlužníci měli především zvážit, zda jejich „oddlužení“ nemůže být vykládáno jako úkon sledující „nepoctivý záměr“ dlužníka. Před zjištěním úpadku resp. před povolením oddlužení by měl insolvenční soud totiž vždy pečlivě posuzovat konkrétní majetkové i osobní poměry dlužníka a v případě, že v podání návrhu dlužníka na oddlužení shledá "nepoctivý záměr", nesmí oddlužení povolit a musí takový návrh dlužníka na povolení oddlužení zamítnout. Stejně by měl insolvenční soud postupovat i v případě, pokud návrh na oddlužení podá dlužník, o jehož návrhu na povolení oddlužení bylo v minulosti rozhodnuto. Z toho vyplývá, že opakované návrhy na povolení oddlužení téhož lehkomyšlného dlužníka by v budoucnu neměly mít šanci na úspěch.

Dále je třeba uvést, že insolvenční zákon bohužel pro dlužníky nezamezuje tomu, aby po právní moci rozhodnutí o splnění oddlužení došlo k "probuzení" v průběhu insolvenčního řízení „spících“ exekučních řízení. Osvobození dlužníka od placení zbytku jeho nesplacených pohledávek totiž není automaticky vázáno n splnění oddlužovacího plánu. Toto osvobození totiž může být insolvenčním soudem povoleno pouze na zvláštní návrh dlužníka, který dlužním může podat teprve až poté, co je prokázáno, že řádně a včas splnil všechny povinnosti, které měl podle schváleného oddlužovacího plánu. Proto může dojít k situaci, kdy již insolvenční soud vydal pravomocné usnesení o splnění oddlužení, avšak doposud (z objektivních či subjektivních důvodů) nerozhodl o následném návrhu

dlužníka na osvobození od placení části pohledávek jeho věřitelů. V této situaci mohou být zbývající judikované pohledávky věřitelů, které doposud nebyly v rámci oddlužovacího plánu uspokojeny a které by později k návrhu dlužníka mohly zaniknout rozhodnutím insolvenčního soudu o osvobození od placení pohledávek, bez dalšího exekučně vykonány.

I v případě, pokud dojde ke osvobození dlužníka od placení zbytku nesplacených pohledávek jeho věřitelů, nemá dlužník vždy vyhráno. Hrozí mu totiž, že o toto dobrodiní může přijít, pokud k návrhu některého dotčeného věřitele později (a to až do tří let od právní moci rozhodnutí insolvenčního soudu o osvobození dlužníka od placení zbytku pohledávek) vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození od placení zbytku nesplacených pohledávek věřitelů došlo v důsledku podvodného jednání dlužníka (typicky se může jednat o zatajení příjmů dlužníka tzv. "práce na černo", nebo o účelové zmenšování majetku například fiktivními „prodeji“ majetku atd.), resp. pokud dlužník neoprávněně některého z věřitelů zvýhodnil (tj. např. plnil určitému věřiteli více, než stanoví oddlužovací plán). V takovém případě může insolvenční soud dlužníkovi přiznané osvobození od placení zbytku pohledávek věřitelů odejmout a tím obnovit právní stav, jaký tu byl v době splnění oddlužovacího plánu (tj. věřitelé budou moci na dlužníkovi vymáhat dosud nesplacené části svých pohledávek).

Dále je třeba dlužníky upozornit i na to, že je vysoce pravděpodobné, že na informační systém insolvenčního rejstříku budou napojeny mimo jiné i banky či jiné finanční instituce a tudíž informace o - byť úspěšně provedeném - oddlužení, budou těmto peněžním ústavům záhy k dispozici. To by mohlo mít negativní vliv např. na pozdější snahu dlužníka o čerpání spotřebitelských úvěrů atd.

V neposlední řadě nelze opominout fakt, že zavedením insolvenčního rejstříku se celá řada informací o dlužnících včetně informací soukromé povahy stala bez omezení veřejně přístupná všem uživatelům webových stránek Ministerstva spravedlnosti ČR, které insolvenční rejstřík spravuje. Kdokoli má totiž právo nahlédnout do elektronického insolvenčního rejstříku, byť by se ho příslušné insolvenční řízení vůbec netýkalo. Proto samozřejmě nelze vyloučit riziko, že v insolvenčním rejstříku zveřejněné informace mohou být třetími osobami zneužity.

Na závěr je bohužel třeba upozornit na to, že výše uvedené problémy ani zdaleka nepředstavují kompletní výčet všech problémů, které může dlužníkům podání neuváženého návrhu na podání oddlužení přinést. Dlužníci by proto měli nejenom z důvodů zmíněných v tomto příspěvku velmi důsledně zvážit, zda je pro ně „osobní bankrot“ skutečně ten zázračný lék, který jim efektivně a s konečnou platností vyléčí jejich finanční potíže. Podobně jako tomu bylo před zavedením nové právní úpravy v insolvenčním zákoně tak platí i nadále, že nejlepším „lékem“ na platební neschopnost je „prevence“ - tedy obezřetný postup při čerpání úvěrových prostředků s důrazem na včasnou a realistickou kalkulaci splátkových možností dlužníka.

Aleš Eppinger
[WEINHOLD LEGAL](#)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bezpečnostní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulační požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení §](#)

503 zákona o zvláštních řízeních soudních

- De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita
- Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?
- Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?
- Rozdělení společného jmění manželů v případech výdělečné činnosti pouze jednoho z manželů
- Oběť znásilnění má nárok na peněžitou satisfakci
- Digitalizace AML povinností: jak technologie mění plnění povinností pro tisíce povinných osob
- (Ne)vypořádání předmětu řízení u soudního smíru
- Nové limity opatrovnického rozhodování v judikatuře ESLP a Ústavního soudu
- Mimosmluvní odměna při společném zastupování více osob